

Nepredstavljivi se dopisi ne čekaju. Priprema se plan, oglašiti ih. Neka se običajem čitaju u po dogovoru. Isto tako je sa prijavama. Neka se šalju poštaricom za potpisom (kao što se šalju) na administraciju "Naša Sloga". Isto premda i najbliži pošta valja kakav označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka se javi odpraviti na odgovarajućem planu, za koje se na plaće poštarice, ako se izvana napiše: "Kakavacija".

Izazi svakog četvrtka na svu.

Dopisi se nevrtaču ako se ne čekaju.

Nobiljegovani listovi se neprimaju. Predplaća s poštaricom stoji 24 for., za soljake 20 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2 i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarske.

Na malo jeftiniji broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Farnese br. 14.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stogom rasti naše stvari, a našega svu pokrvari. Mac. pool.

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
na Izvoru!

Izbor

za upravno vijeće u Pazinu.

Početkom mjeseca maja 1894 obavili se zadnji izbori za upravno vijeće poredne občine Pazin. Pomoću glasovitih potpisara došli su pazinski talijanski do većine u tom vijeću. Tomu vijeću iztekao je zakomiti rok vlasti, te se čine pripreve za obnovu vijeća.

Kako je poznato upravna vijeća neizmjerno su važna, jer se njihovo djelovanje ograničeno je na upravu, sa imetkom dotične poredne občine, i da skrbe, kako da namaknu potrebna sredstva za svoje potrebe i za onaj dio troškova, koje doprinose njenoj općini za skupne izdatke.

Uzprkos tomu ograničenom djelokrugu upravnih vijeća uložili su naši narodni protivnici u porednoj občini Pazin sve svoje sile, da prođu prigodom pojedinih izbora sa svojim predlozima. To nije bilo posredno poznatim načinom. Na trogodišnju vlast talijanske većine u tom vijeću nije njihov — reči — u toliko izvrstila položaja, a da bi mogla mirno dočekati izbor za novu upravu. Odatle sledi, da većina odstupajućeg vijeća nije zadovoljila očekivanju svojih birača, ali da je ona došla nezakonitim načinom do vlasti, koju bi joj mogla oduzeti većina birača one občine kod predstojećeg izbora.

Bilo jedno ili drugo, ili oboje, položaj većine odstupajućeg vijeća postao je vrlo kritičan, što zaključujemo iz priprava naših narodnih protivnika u gradu Pazinu za obnovu rečenoga vijeća.

Evo što doznajemo iz najpouzdanijega izvora u tom poslu.

Nedavno smo priobdili kako je bio postavio zahtjev predsjednik upravnog vijeća u Pazinu, da pripada njemu pravo provedenja izbora novo upravnoga vijeća.

C. kr. kot. poglavaru bilo je taj zahtjev odbilo, ali ujedno obustavilo provedbu izbora, dok ne bude konačnom odlukom riješen taj priepor. Dalo se tim načinom prilike poznatim jurve potentatima od zadnjih izbora, da iznova prijave tobožnje obrte, te da dodju u izborno listine. Proti pomenutoj odluci uložili su utok: obćinski glavarstvo radi zadnjeg stavka, a predsjednik upravnog vijeća radi nepripoznanog mu zahtjeva. C. kr. namjestništvo odbilo je oba utoka i to predsjednika upravnog vijeća, jer neopravdan, a onaj obćinskog glavarstva, jer da istom kao podređenoj oblasti ne pripada pravo utoka proti odredbam c. kr. poglavarstva u onakovu poslu. Istom rješitbom ipak se opredielilo obćinskom odborn dalnji rok od 14 dana za utok na ministarstvo. Proti toj rješitbi podnelo su obje zanimane stranke utok, koji bje od ministarstva odbit bez navedenja razloga. Odlukom, kojom bje to rješitba priobćena obć. glavarstvu, bilo je također određeno u ime c. kr. namjestništva, da se na temelju § 66. obćinskog reda odzumlja provedenje izbarnog čina obćinskom načelniku i po pjevajava isti c. kr. namjestničenom konceplisti Galli, i to u razloga, da se od unapred udioni eventualnim pritučbam rasprotno stranke radi tobožnjeg jednostranskog postupanja.

Proti toj naredbi podnio je g. Dr. Dinko Trinjajstić, kao načelnik, utok na ministarstvo putem c. kr. namjestništva. U tom utoku je bilo iztaknuo izmedju ostalog,

kako je on kao načelnik proveo desetak izbora, a proti nijednom nije bilo uloženo utoka ili kakve pritužbe radi pristranosti ili bud kojeg drugog uzroka. Za tim je utok desalovno sadržavao i ovo: "Da, pisalo se u zakutnom i blatnom revolventlistu "Il Gtovine pensiero" proti provedenju izbora, da se obavjeni prostotu; ali ako na upravne oblasti djeluje takva novina, koje vlastnik čami sada u iztražnom zatvoru radi pronevjerenja kakvik 80.000 for., tada je red priznati, da ovdje zapovjedaju lopovi".

Taj utok bio je poslan od namjestništva c. kr. kot. poglavarstvu, koje je radi više navedenog stavka kaznilo načelnika g. Dr. Dinka Trinjajstića na for. 80 globe i to iz razloga, što — rieči: ovdje zapovjedaju lopovi — mogu se smatrati, kao da se iste indirektno nanašaju na c. kr. namjestništvo, koje je u utoku napadnitu odluku izdalo.

Istodobno je obćinskomu glavarstvu bila dostavljena poglavarstvena odluka sa obznanom, da je bio razlog, naveden u prvanjoj odluci glede oduzeca provedbe izbornog čina načelniku umetnut od c. kr. poglavarstva, a nije bio sadržan u namjestničenju naredbi, te je usljed toga bila povučena natrag prva intimacija i dostavljena druga, u kojoj neima nikakva obrazloženja.

To je sada stanje priprava za izbor upravnog vijeća u Pazinu.

Tumeča tomu ne treba, nego čemo samo navesti konačno nekoga činjenice, koje razvjetljuju dosta jasno postupanje nekogih oblasti. Pazinski načelnik naše stranke je uvijek dopuštao svakoj strani, da si slobodno uzme prepis listina, a ne samo uvid; da prisustvuje u neomedjašenom broju izbornom činu, i da iznaša budi tko prigovore izbornoj komisiji.

Usuprot tomu talijanski načelnici ne dopuštaju protustranci prepis listina, ne dozvoljavaju njoj, da niti po dvojni trojci sastavljenju u izborni odbor prisustvuje izbornom činu, a kamo jib da budi koji izvan komisije iznaša prigovore proti kojemju izborniku.

Pak uz sve to njma se pušta posve slobodne ruke. Da drugih ne napomenemo, eto dokaza u Plominu, Lablun, Oprtiju itd.

Da ne bude kakve pometnje, opazit čemo napokom samo to, da namjestništvena naredba je bila izdana još za vladanja ministra grofa Badenija, pod namjestnikom g. viteza Rinaldinijem i za uprave sa onim kotarom po g. Ivanu Šorli u.

Dopisi.

Iz Kastavice. — K pitanju o školskih taksa. — Slučajno mi došao u ruke jedan broj pokojne matuljske "Nesloge", u kojoj se na urudnom mjestu govori o "školskih stvarih". Najprije spominje škol. takse, ali nekaže, da su ih uputili Talijani, velec, da ča tu "gorku piluku morati progutati naše pučanstvo" te onako lističavo, kako to već Kajfu znađe, opominje isto, neka se mirno i ustrijljivo podrviže tomu zakonu. Spominje također kako će kastavsko obć. ko glavarstvo osti utjerivanja taksa pristano postupati proti pristasač narodno-istarsko stranke, a zaboravio je reći, kako će pak postupati talijanske občine sa našim narodom. Radi toga pripravan je uzeti u svoju "možnu" zaštitu svakoga siromaka iz Kastavice, kojemu bude stogod kriva. Neznas se pako, da li bi bio prpravran izkazati tu dobrotu našim ljudem i u drugih obć. nah, kojimi Talijani upravljaju. (Teško, jer bi im se zamjerio, a onda s Bogom plaća. Op. sl.)

Dalje tješli "istarski narod" nadom u bolje dane, koji će osvanuti kad bude odbacio sadašnje zastupnike i postao u

zabor muževa, koji misle samo za svoj nezasični žep. Med redci se čita, da bi to imali biti on i još koji njegov.

Onda se obara na naše dične muževa prof. Spinića i glavara Jelčića, što su se zauzeli za to, da se na Pehlinju stvori nova "hrvatska" škola (dakako, volio bi on, da bude talijanska) samo, da se enoj djeci onemogućiti pohodjati riečke škole; za djecu, da je koristnije učiti se više jezika, jer da se sa hrvatskim nemože ni u Opatiju. Tako umuje Robert Vlah.

I mi znamo, da je koristnije znati više jezika, ta i naša poslovica veli: koliko jezik znaš, za toliko ljudi valjaš; ali pitamo, je li moguće u naših školah na selu kod tolikih predmeta i tolikoga broja djece učiti više jezika, kako bi to Kajfa bitio? Možda bi on mogao činiti takova čudesa? A recite nam koliko se jezika uče djeca u vaših talijanskih školah u Istri?

Zna to sve dobro Robert Vlah, ta on je fina glava, ali to mu se je samo tako zareklo. Jedno je mislio, a drugo pisao. Evo naše glave, ako nije on ovako mislio: u riečkih školah uči se samo talijanski, ako ih budu naša djeca pohodjajla slabo će napredovati, jer se ostadi čavaju u tuđem jeziku, pak će ostati nenki ili odnaroditi će se i tim postigao sam svoju svrhu, ngodio sam svojim gospodarom. Zasluzena plaća neće mi manjkati. To će se lahko postići, ta već i da sada polazi mnogo djece iz Hostova zapjanje riečke škole, gdje su ih liepo naučili pozdravljati: bon jorno! bona sera! i pjevati onu "nella patria itd.". Kad ih Kajfa čuje od miline mu se srce topi.

Robert Vlah se nadalje grozi, da će zemaljski odbor u Poreču drugičije odlučiti kako će bito koristnije za pučanstvo (Kako to, ta odaslanik zemaljskog odbora pristao je na zaključak komisije?) i da će zem. odbor stupiti u ravni dogovor sa riečkim magistratom kako bi se olahkotilo kastavskoj djeci na "kontinu" pohodjanje riečkih škola. To sve on doznaje iz sasna vjero-dostojna izvora. (Lahko mu doznati kad je u njihovoj službi. Op. sl.)

Što se tiče dogovora izmedju zem. odbora i riečkog magistrata glede pohodjanja riečkih škola, mi možemo one oko rečenog listića uvjeriti, da to ne spada u djelokrug zem. odbora, već u djelokrug c. k. školskih oblasti i ako su ove posljednje muž-besjeda, uzaludan bit će trud spomenutog odbora.

Napokom bunca Vlah nešto o zametskoj školi, spominje nekakov zakon, nekakvo naslijie i nekakav dekret obć. glavarstva i savjetuje "zametskim roditeljim" neka se obrata na zemaljski odbor u Poreču (Lubertotov Bog) prosvjedom proti "onem dekretu glavarstva, kojim se zabranjuje zametskoj djeci pohodjanje vanjskih škola" iz česa je razvidno, da Bertičina nije o svem, pače o ničem dobro obavješten, pak po svojoj staroj navadi brojje stogod mu na jezik dodje. Na to nije ništa osobita za njega, ta šta bi on pisao ako nebi lagao.

Glede našega škol. zak. morao bi znati, da on postoji za ovu polu države i da više škol. oblasti smatraju zemlje ugarske krune (dakle i Rieku) inozemstvom, pak su radi toga jednom svojom odlukom zabranili polazak riečkih škola. To nije dakle dekret obć. glavarstva, nego odluka više škol. oblasti. Da se o tom osviedoči, neka se dotični pisac popita na Voloskom kod c. k. poglavara.

Ako je istina, da je gosp. školski nadzornik javno izrazio svoje negodovanje proti učitelju Caru, kako to Vlah u spomenutom članku tvrdi, onda moramo nazvati taj postupak gosp. nadzornika nekorektnim, pošto on ima druga sredstva na raspolaganje proti nemarnim učiteljim.

Iz cijeloga članka vidi se kakov je Kajfa zagovornik starine i domaćine kad

hoće, da naša djeca zaborave svoj jezik i da se potaljanje. Koliko je pak dosljedan vidi se iz toga, što na početku spomenutoga članka opominje pučanstvo, da poštuje zakone, dočim ga kasnije huaka proti zakonu misleđ nebog, da jo nekakav zakon stvorilo obć. glavarstvo.

Iz Voloskog pišu nam 8. t. mj. Dne 1. t. mj. preminuo je ovdje naglom smrti Frane Ferlan u zelenoj još dobi od 46 godina. Pokojnik rodio se u Matulj, inačju je klesarski zanat i pred više godina bijaše otvorio u Voloskom klesarsku radionicu, koja je prilično dobro uspjevala. Frane Ferlan zaveđen glasovi, koji su se ovdje pred nekoliko godina širili, da naime čovjek u sjevernoj Americi može u kratko doba marljivim radom doći do blagostanja, preselio se sa cijelom obitelji u sjevernu Ameriku, u Chicago, i tamo ostao punih 6 godina, da se razočaran i za koju hijjadu oštećen povratl ovamo. Vratio se pred godinu dana u Volosko, otvorio je iznova klesarsku radionicu u Crnikovici, te mu baš posao počeo uspjevati kad ga ugrabi nagla smrt. Srdčana mu kap prekini nit života. Ostavio je iza sebe udovicu i jednu devetgodisnju kćerku. Bijaše u svojoj struci izvrstan, u dnu duša pošten, vrlo marljiv i inteligentan a u narodnom pogledu oduševljeni i poštvoznim Hrvat. Čutio se veš duže vremena slabim i bolestnim i često se savjetovao sa ovdješnjimi liečim, dok ga napokom nagla smrt ne svali u grob. Pri otvorenom mu grobu kličemo mu: Lahka mu bila hrvatska zemljica!

Pripovedaju djaci, koji dodjoše iz Graca na praznike kući, da su ovih dana Niemci u Gracu bacili jednog bosauskog vojnika preko mosta u Muru, gdje je zaglavio. Bilo bi možda umjestno, da Vi tn viest donesete pa da se onda razglasi, jer Niemci nastoje premetnuti i zabašuriti cilu stvar. Na "slavenske se djake u Gracu danomice sve to više napada, te nebi bilo s gorega kad bi svi jeđnodušno odlučili, da se imade građacka univerza zapustiti i preseliti se u Prag. Tim bi se samomu gradu dale težak udarac: šilo za ognjilo.

Iz Lanišča pišu nam: 6. t. mj. snašla je velec. gosp. A. Mikšiu, župnika u Lanišćem gradn narećea. Umro mu u kućn naglom smrti rođjak, učitelj Jeranko. Iz zelene Stajerske došao je sa svojom sestrom u Lanšče i dne 24. pr. mj. vjenčao se s gospodjicom Dragutinom, nekakinom velec. g. župnika. U malom, si aršadnom i prijateljskom krugu slavio je svoj pir veselo i zadovoljan — Ali košto ljeti naskočii iznenada silni vihar, te drma kućama, ruši stijene, obara drveće, tako i nauj navali iznenada ljuta bol i učini kraj njegovu još mladn životu. Osta bijedna gosa, koja je jedva dva dana uživala bračnu sreću, osta kralivicom - udovicom; a sestra, što ga dopratila u Lanišča, morat će bez njega gorko uc.vena vratiti se domu svojem i sa stariom majkom tgovajati za milim sinom i bratom. Tho će utješiti pake srce gosp. župnika nad tako gradnom nesrećom, što je snašla njegovu rođbinu, koju on žarko ljubi?

Pokojnik bijaše dobar učitelj i rado-ljub, te veseljak u društvu. Još nije bio navršio ni tridesetu. Na dan pokopa sakupilo se u Lanišću više gg. svećenika i učitelja, te sva sila naroda. Sprevod, pred kojim idjaše gosp. J. Jakac sa školskom djecom, vodjaše velec. gosp. Dolzan, župnik iz Vodica uz asistenciju častne gg. Kanta, Raričke i Črvara. Na brodn rječ kratko, založito slovo g. Josip Badić, nadučitelj iz Buzeta. One suze žalostnice mno-žtva naroda, ono glasno jecanje ljudi, neka bar donekle utaja težku bol gospi udovi, g. župniku i svojoj rođbini! Pokoj duši pokojnikovoj!

Franina i Jurina

Fr. Halnbajki deca, da su rečki Ungarci glavu zgubili.

Jur. Ter ča su ju kada imeli?

Fr. Na to pak ti po pravice ne morem odgovoriti.

Fr. Ča bi reč, da su premanturaki šarenjaci stavili svirala za pas?

Jur. Zač pošteni ljudi ne mare za njihovu talijansku muziku.

Fr. U Kasteliru, da ni više ni žive duše našega zajika.

Jur. Tako?

Fr. Sve goji Talijan.

Jur. Nebudi smisan kako si i porečki jaslari.

Različite vesti.

Poziv na predplatu.

Koncem ovoga mjeseca iziće našim predplatnikom predplata za ovu godinu. Radi toga pozivamo ih ovim, da na vrieme predplatu obnoviti izvole. Nemarne i okorjele dužnike izručili smo odvjetniku, koji će postupati proti svakomu bez obzira.

Predplata na naš list stoji na godinu za imućnije for. 5, za seljake, djake itd. for. 2; za pol godine polovica gornjih cijena.

Novce neka se šalje na potpisana poštarskom doznačnicom. Ujedno neka svatko naznači, da li je dotični iznos za novu predplatu, za stari dug, za oglaše itd.

Uprava „Naše Sloge“.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri sabralo se dne 18. listopada u hajdučkih dvorih u Juršičih u krugu čestih prijateljah fr. 10 novč. 10. Zivili! — Sabralo se je u kući veleč. g. A. Mikšiče župnika u Lanišću dne 24. pr. mj. prigodom vjenčanja njegove nećakinje gospođice Dragutine sa g. D. Jerankijem, učiteljem, od prisutnih gostova for. 8 novč. 10, koja svota bijaše predana prirentnome ravnatelju podružnice u Ciritežu. Zivili! — Sakupljeno bijaše prigodom vjenčanja g. Josipa Vidosića, obć. tajnika u B-ljenu na poziv kruna g. Dr. Š. Kurelića 23 kruna i 10 filira. No vac predaje domađoj podružnici.

Umirovljenje. C. k. namjestnik u Trstu g. Teodor vitez Rinaldini bijaše umirovljen, te mu je tom prigodom podielilo Njegovog Veličanstvo red željezne kruna I. razreda.

Novi namjestnik za Primorje. Usljed umirovljenja c. k. namjestnika g. viteza Rinaldini-a, imenovan bijaše namjestnikom za Primorje sa sjelom u Trstu zemaljski predsjednik u Bukovini g. prof. Leopold Göss. Novi namjestnik u Trstu prof. Göss rodio se u Gracu god. 1848. Služio je u Primorju i to u Trstu god. 1877. kao namjestnički tajnik; god. 1878. kao upravitelj c. k. poglavarstva u Pazinu; god. 1880. kao c. k. upravitelj kot. poglavarstva u Kopru a god. 1881. bijaše imenovan c. k. kot. poglavarom u Puli, gdje je ostao do 1884., kadno bijaše imenovan vladinim savjetnikom u Celovcu, odakle je posao kasnije u Bukovinu za zemaljskoga predsjednika.

Odjelni predstojnik u ministarstvu pravosudja presj. g. Dr. Ferdinanda Schrott, generalni odvjetnik kod njušnjega suda u Beču bijaše imenovan odjelnim predstojnikom u ministarstvu pravosudja. Novi g.

odjelni predstojnik služio je i u našem Primorju, gdje je ostavio za sobom glas uzornoga činovnika.

Krčki biskup presvj. gosp. Dr. Anton Mahnič imao bi biti imenovan ljubljanskim knezom nadbiskupom — kako doznaje ljubljanski „Slovenski Narod“. Biskupa Mahnića, da je preporučio za to odlično mjesto sam ljubljanski nadbiskup Dr. Missia, koji ide, kako je poznato, u Goricu.

Novi zapovjednik c. i k. vojne mornarice. Iz Beča javljaju, da je podadmiral Hermann barun Spaun imenovan zapovjednikom vojne mornarice i predstojnikom pomorskoga odsjeka u zajedničkom ratnom ministarstvu. Novi zapovjednik vojske mornarice rođen je god. 1838. u Beču; služio u mornarici od god. 1860, a podadmiralom imenovan bijaše god. 1892. Sudjelovao je sa pokojnim admiralom Sternecnom u pomorskoj bitici kod Visa.

Slavenski sastanak u Krakovu. Dne 12. r. mj. priredili su poljski zastupnici u Krakovu sastanak slavenskih zastupnika, koji je podpuno udovoljio očekivanjima. Prisustvovalo je dvanaest čeških i hrvatskih, te 20 poljskih zastupnika u car. viedu. Na kolodvoru dočekalo je goste više tisuća naroda, a načelnik Friedelov pozdravio ih je u ime grada, pravnik Riedel u ime poljskog djačstva. Dr. Paćak zabvalio je na dočeku.

Zastupnici se za tim sastase u velikoj dvorani Sokola, gdje se je medjutim bilo sakupilo mnoštvo občinstva. Skupštini je predsjedao dr. Weigel, a počastnimi predsjednici bijahu izabrani Čest dr. Strašsky i dr. Paćak, te Hrvati Blankini i Vuković. Iza pozdrava izviestio je dr. Sokolovski o političkom položaju; izučiv potrebu, da se na prema njemačkoj hegemoniji stvori slavenska protuteža. Predsjednik Stojalskove grupe u rajhsratu, dr. Danielak, ocrtao je u poduljam govornom prednost i važnost slavenske solidarnosti.

Skupština je zaključila, da se brzojavno izjavi grofu Badeniju, dr. Ebenhochu, grofu Falkenhaynu i dr. Fuchsu pochtanje. Za tim je jednoglasno prihvaćeno šest resolucija, koje traže: potpunu ravnopravnost svih naroda na osnovu temeljnih drž. zakona; proširenje ustavnih prava; proširenje zemaljske autonomije i izbornog prava; izričito poljskim zastupnikom, koji su u parlamentu branili prava i slavensku solidarnost, priznanje, a najdublje negodovanje onim, koji su izdali izbornike i one mogućili parlamentarni rad; napokon se izričite težnja za obranom prava poljskoga naroda u Šlezkoj i zaključuje sazv obćeg slavenskog sastanka.

Poslije skupštine pjevanje su poljske narodne pjesme a na večer bio je u „Hotelu de Saxe“ banquet. Predsjedali su mu knez Pavao Sapiecha, dr. Stranski i vitez Vuković. Prisustvovalo je 800 osoba. Kod banketa izrečeno je mnogo zdravica i pročitano mnoštvo brzajavnih pozdrava.

Koncert u dobrovoljnu svrhu. Odbor naše čitaonice pozvije na koncert, što ga priredjuje u subotu dne 18. decembra t. g. u vištih prostorijah (Via S. Francesco br. 2) na korist djačke kuhinje u Trstu. Kod koncerta sudjelovati će i operna pjevačica gđa Gabrijeła Mrakova.

Početak točno u 8¹/₂ sati na večer; ulaznica za osobu 1 kruna, za družine 3 kruna.

Ovčeni slavenski gosti dobro su došli. Zabava u „Slovenski čitalnici“ u Trstu. Odbor čitaonice javlja gg. članovom, da će prirediti ovogodišnjeg predpusta sliedeće zabave:

1. u subotu dne 8. jenara plesna zabava; 2. u subotu dne 22. jenara plesna zabava; 3. u utorak dne 1. febrara tombola i ples; 4. u subotu dne 12. febrara plesna zabava.

Kod tih zabava igrati će odio vojničkoga orkestra.

Članovi društva mogu apjeljati goste. Osim ovih zabava imati će mladež svakog četvrtka plesne vježbe.

Uznmirivanje puka. Naši narodni protivnici daju se obično na nemira i izgrede kad nešto nepravedna ili nezakonita laskim načinom zadobiti nemogu. Tomu nam je novim dokazom nesretna občina Pomjan. Radi izazivanja i uznmirivanja koparskih talijanaša i domaćih izroda čamliko je naših ljudi u tamnicah u Kopru i u Trstu, dočim su pravi krivci, izazivači i buniteljji slobodno šetali koparskim ulicama.

Prigodom svakih izbora u Pomjannu u zadnjih ovo 4-5 godina bijaše nemira i izgrede, koje izazvahu koparski nemirnjaci u njihovi placenici. Kad, nemoguće, naime viedini obćinara predobiti za sebe mišom i pljačom, izazvali bi smutnju pak se tada junacki pobrali kući. Nu ni timi smradnim

uredstvi nemoguše predobiti ogromnu većinu obćinara za sebe. Valjalo je pronaći nešto nova, jer su pred vratim obćinski zbori, koj bi mogli za talijanaše i predance lošo proći. Pronadješ novi kapen smutnje.

Hoće da diele mjestna občinu Pomjan u dvoje, i to tako, da bi pomoću novca i varke vremenom zavladali u čitavoj današnjoj občini.

U svrhu dieľitbe razaslaše svoje placenike po občini, da sabira podpis obćinara za dieľitbu. Ako smo dobro obavješteno sakupljali su jur podpise u selih Garžon, Sersgaš i Šmarje, pa ča valjda obadi čitavu občinu. Ti smutljivi varaju puk time, ga ča občinu odmah dieľiti, dapače i prije predstojećih obćinskih izbora, da ča placati manje poreza, itd.

Mi upozorjamo na ovu najnoviju spletku sve svjestijne osobe u onoj občini.

Napose gg. svećenici i načelji morali bi puku otvoriti oči i pokazati mu, da je nemoguće dieľiti občine bez privole sabora; bez posebnog zakona; koga valja da Njegov Velič. potvrdi i da je cesaraka vlada u načelu protivna komadanju občina.

I političku oblast u Kopru upozorjemo na nemirjake i buniteljje puka, kojim bi ona morala paziti na prste, ta valjda nije ni častno ni korisatno, ni po narok ni po državu, da se pučanstvo bavako nemoralnim načinom i u ovako nečastne svrhe bunji i potiče.

Razstajaju se s ministrom predsjednikom grofom Kazimirov Badenijem, ističemo i naglasujemo još ovo. Za njegove vladavine, i ne bez njegova upliya, sjedinili su se zastupnici pojedinih slavenskih naroda među sobom, i opet skupina zastupnika pojedinih tih naroda među sobom. Solidarnost, složnost, izmedju zastupnika slavenskih naroda ove polovice monarhije, nebljaše stalno još nikad tako jaka, kakova je postala za vladavine Badenijeva, i imenito kakova je postalo. Pod njim su osobito Poljaci počeli čuti jače slavenski; o pošto je, Badenij otišao, čuće potrebu slavenskoga čuvstvovanja još jače. I Poljaci, kao i drugi Slaveni ove polovice monarhije uvjereni su sada jače nego li kada, da su jedni na druge navezani, da jedni drugim mogu najviše pomoći, da mogu samu u međusobnoj slogi i uzajamnom podupiranju doizati odnosno braniti svoja prava. Toj slogi i složnosti pomogle su i psovke Njemaca na Poljake, al je pomogao direktno ili indirektno mnogo također prof. Kazimir Badeni.

Obćinski izbori u Pali. Kako čitamo u talijanski novinah dogovorili su se puljski Talijani sa s. k. činovničtvom i sa biraći vojne mornarice glede kandidata za gradsko, dotično obćinsko zastupstvo u Pali. U dva tjela postavili su za kandidate i nekoje civilne i vojničke činovnike, skoro sve Talijane i Niemca. U trećem tjelu postavili su za kandidate i nekoje izvanjske obćinara, sve same pripadnike talijanske stranke. Sva puljska okolica, koja je ogromnom većinom hrvatske narodnosti, nebi imala po toj listi kandidata niti jednoga zastupnika. Znateljni smo, da li su se gg. civilni i vojnički činovnici ili biraći sporazujemli sa talijanskimi prvaci i glede kandidata za izvanjske porezue občine grada Pule.

Iz stanovitoga kotara Istre. Čitamo u jednoj okružnici našega c. k. kot. poglavarstva: „In base itd. si partecipa itd. che un certo: Nome — incolato — età — itd. accatta nei diversi anni dell' Austria“. Ohi i ti anni dell' Austria! Što bismo padli, da sazujemo, koliko dana imamo un anno dell' Austria! — Al gdje bismo mi to mogli znati, kad je to znano samo stanovitim c. k. glavičam... Pa još nešto: „Invito cordesta“ itd. „d'accordare al medesimo nessun sussidio...“ U ostalom ovo posljednje dalo bi se tim protumačiti, što je možda koga c. k. orden romanjski tako obsjenio, da hoče, da u Istri čini rumunjsku progandana! I zbija: sussidiju što bi moglo da bude drugo van kakova rumunjska rieč na to? O stilizaciji ote talijanske okružnice nečemo da govorimo, pa predjimo radje na njezin hrvatski (?) prevod, razaslan po istom c. k. kapetanatu. Ali tu počinjtu tek „le dolenti note...“ Čujte pa se divite: „Uslied odluke v. c. k. Namjestništva u Trstu od dne — klati sa okoli bez posla osoba: ime itd. ... Pozivlje se Glavarstvo občine da ne dade toj osobi nikakve podpore, temveč se ima isto u potrebitom slučaju ravnati po zakonu določenom za odganike...“ Ostavimo za danas: odganike, določeno i temveč, to sa za prevučene glave stanovitih c. k. — tek trice pa se zaustavimo radje kod prvih rieči glasovite ote okružnice; zausta-

vimo se tuj i zamislimo se časak. Nečaka osoba klati se okoli bez posla. To ona čini uslied odluke v. c. k. Namjestništva u Trstu. Pita se sada: Kojim pravom može jedan c. k. kapetanaat zahtjevati od obćinah, da ene ne daju nikakove podpore osobi, koja je uslied odluke c. k. namjestništva poslana, da se klati okoli bez posla? Kako može c. k. kapetanaat biti tako drzak, i mišiti, da bi jedao v. c. k. namjestništvo u Trstu moglo poslati neku osobu, da se klati okoli i to bez posla, a da isto v. c. k. namjestništvo nebi toj osobi dalo i primjereni honorar za klatarenje? Svakako vidi se, da je dotični c. k. kapetanaat hoče, da se umjesa u poslove c. k. namjestništva, što po našem sudu nije ni pristojno ni lojalno. Kao podčinjena oblast, c. k. kapetanaat morao bi čapaca hiega primiti i pogostiti osobu, koja se uslied odluke c. k. namjestništva u Trstu klati okoli bez posla, a nepošto puntati podržajane si obćine, da toj osobi ne daju nikakve podpore. Toľko smo mišlili, da moramo iznesti u javnost na obranu c. k. namjestništva, koje je uslied odluke od dne... poslalo osobu, da se klati okoli bez posla. Dodajmo jošte, da smo prepis obiju okružnica poslali dru Lombroznu, da o istima izrazi svoje mnjenje.

Mjesto obćinskoga kancelista razpisuje obćinsko glavarstvo u Voloskom; na što upozorjamo one osobe, koja bi eventualno htjele za to mjesto moliti. Vidi pobliže o tomu u oglašu na četvrtj stranici.

Muzika podružnica sv. Cirila i Metoda u Baki držati će svoja prva ustanovljena skupština, kako nam odanle javljaju; na Stjepanje dne 26. t. mj. u obćinskoj dvorani na 6 i pol sati popodne sa obćinom dnevnim redom. Vanjski članovi kaošto i rodoljubi iz Baska, koji su odušetni nasljeđavaju se, da na mjesto brzajavno pozdrava, izvole dostaviti odnesni potrošak onamošnjem odboru podružnice na pokrivanje prvih troškova, dotično na korist same družbe.

Iz Opatje. P. n. Gospođi članovima čitalačkoga društva „Zora“ u Opatiji nanažnjaju se ovim, da ča se redoviti godišnja glavna skupština održavati u svojim prostorijama nedjelju dne 19. decembra 1897 u 3¹/₂ sata poplije pođne sa obćinajim dnevnim redom. Odbor.

Hrvatska čitaonica u Lindaru pozivlje dne 27. decembra o. g. u 2 sati po podne svoje članove na glavnu skupštinu sa dnevnim redom: 1. izvješće odbora; 2. Vječanje o nabavi društvenih prostorija; 3. Imenovanje novog odbora; 4. Predložje.

U Lindaru dne 10. dec. 1897.

Odbor.
K izboru načelnika i savjetnika u Velomselu dobismo još sliedeće podatke. Kako već javiste obavljeno je imenovanje i svečano obećanje sa strane novog obćinskoga zastupstva u velom Lošinj. Veđinom glasova bi izabran načelnikom vrli i čestiti rodoljub mladi gosp. Ivan Lova pok. Petra, naše gore list, bivši član slavjanskog amerikanskog društva. Savjetnici čđ gg. Ivan Lazarić, Ivan Beračić, Simun Vokoičić i Filip Letić, sve dobri Hrvati. Čast vrtima a osobito Monsignoru Dn. Anti Petrin, dičnom hrvatskom prvaku, koji se je zauzavno starao, da svaka u najboljem ređu i u hrvatskom smislu izpada. Zivili!

Odkikovanje. Sv. Otac papa Lav XIII odkikovao je diplomom od dne 27. noy. t. g. ljubljanskoga liekara gosp. **Gabrijeła Picoći** — ja tim, da mu je podielio za njegovu osobu naslov „zakolnik Njeg. svetosti“ dozvoliv mu, ujedno, da može kod svoje tvrdke imati papinski grb. G. Picoći zaslužio je ovu odkikovanje tim, što daje kroz godine i godine dobrotvornim zavodom u Ljubljani, kao što je Marijancića, Lichtenurnovo djevojačko sirotišće itd. Njčkove budava.

Blagoslov nove škole u Golgorici. U nedjelju dne 28. pr. mj. bijaše svečano blagoslovljena nova zgrada hrvatske pučke učionice u Golgorici. Blagoslov obavio je mjestni župnik veleč. g. Ljudevit Zvaček uz asistenciju veleč. gg. Frana Stefančiča, župnika iz Paza i Josipa Vanjka, župnika iz Kerbuna.

Svečanosti prisustvovali među ostalimi i gg. Ivan Šorji, c. k. kotarski glavar kao predsjednik, c. k. kotarskoga školskoga vjeđa, i veleč. dr. Dinko Tripičić, načelnik iz Pazina kao predsjednik mjestnoga školskoga vjeđa. Ovaj je zadnji poslje izvršenog blagoslova kratkimi i jexgrovitim riečima stavio na srce prisutnomu

mnogobrojnomu puni važnost škole u sadašnje doba, te osobito djeli peporučio redoviti polazak škole, ako žele vremenom od škole korist imati.

Na svršetku pozvao je prisutne, da puzdrave premlostivoga vladara Frana Josipa, u kojemu ime bje škola otvorena. U truen okazu grla stotina prisutnih zamgi oduševijeno trokratni živio!

Zatim se puk u procesiji, pjevajući: „Tebe Boga hvalimo“, povratilo u crkvu svečano nakičenu, gdje bijaše svečana sv. misa, za koje, poslje Evendjelja uzpelo se na propovednicu poznati propovjednik veleđ. g. Ivan Mlakar, župnik iz Erda te je u podnljem i uzvišenom govoru liepo orisao, što je škola i kakav upliv ima na materijalno i moralno stanje čovjeka. Još sada nam zvone u usjih njegovev krasne besjede i dao Bog, da ga čujemo čim brže u sličnoj prigodi i da budemo prisutni i drugdje ovako riedkoj ali zato tim važnijoj svečanosti: blagoslovu naučje potrebitih narodnih škola... Opaziti nam još treba, da nekoje domaće propalice, poznate svojim izgredi, pokazase i ovaj put svoje junaštvo, ali ne kod blagoslova škole, kada su bili zatvoreni u kućah, već kad je sunce zapalo. Hotjeli su i ovaj put demonstrirati, ali videć, da su njihove demonstracije jer iz mode prišle, jedan po jedan zašutise.

Padroznica „Lege“ u Kastelnu. Talijanske novine Istreli Trata dize nekoje zavedene Kastelnicu od devetoga neba, što su tako pomogli ustrojiti podr. zionetne „Lege“. Na prvot glavnjoj skupštini da bijaše slinoga veselja i da broji već sada ta podr. preko 220 članova. U odboru područne nalaze se sve sami potomci starih Rimljana, sve sami čisti Talijani, kojim su, oteli ili dijelovi nosili bamerzeka. Tako da kane ustrojiti talijansku školu, jer da Kastelnicci namare za obotajeva hrvatsku, koja da broji jedva 40 djaka. Nečemo da izpitujemo koliko je istine na ovoj talijanskoj pisaniji, već molimo prijatelje u Kašt-liru, da nas o svemu tomu potanje obavjestiti izvole.

Monasior Parčić, kanonik u zavodu sv. Jeronima u Bimu i naš glavni zemljak stupio je na vlastitu molbu u stanje mira pošto je onako častno riešio teško sadaću o glagolskom mislu.

Poljaci Badenju. Dne 8. o. m. Badenju su Poljaci, kad se vraćao iz Varsave u Krakov, pririedili velikih ovacija i to a cijeloj pruzi. U Krakovu ga je dočekalo nepregledno mnoštvo klijesnici njemu i Abrahamovića. Omladina je osobito prednjačila. Jedan od omladinaca, uz burno odobravanje završio svoj govor: Za braća ginimo, s braćom padajmo ili uskrsnimo pod lepršnjem poljsko-rusluskim (ovo je znamenito!) česko-slov. hrvatskih trobojnika. Hurra Slavija!!

Novi brzojavni uređ. Prekjučer otvoren bijaše novi brzojavni uređ u Rabcu (Polit. kot. Pazin) sa dnevuom službom.

Izjava desnice. Desnica je objednala svoju izjavu, a podpisaše ju članovi izvršnog odbora iste. U njoj kaže, da je da dalje djelovanje ostaje na adresnomie nacrtu, te da će se boriti za ravnojpravnost i političko historičko prava sviju zemalja, kao i za autonomiju istih, a svu snagu upriet oko gospodarstvenog napredka sviju naroda, u nvrjenju, da time ide na susret interesom ciele monarchije. U pogadjanju da se dodje do patriam, rada desnica je pokazala najveću predusretljivost; ako se do toga nije došlo, stranke većine to žale, ali odgovornost ostavljaju opoziciji za sve posljedice.

Iz blažene zemlje. Kolia pokvarenost vlada u Italiji, za kojom toliko teže starški nespaseuci, svjedоче sledeći podatci, koje vadimo iz talijanskih novina. U tom pogledu čitamo u Milanskoj „La Lega Lombarda“ sliedeće podatke: U Novari je gradski blagajnik Beretta pod obuzbuom, da je privratio 440.000 lira. U Mantovi, kako se tvrdi, carabinieri ravnatelj L. Visconti bio bi nezakonito pridržao 12.000 lira. U Masia Carrari tajnik poglavarstva Cardotilli bijaše sudom pozvan, da odgovara za neke debela nereditosti. U Palermo visi nad glavom bivšeg računara Martinez-a parnica, radi „male“ pogreške od 2.600.000 lira. U Forli upravitelji pučke banke morat će brzo odgovarati pred sudom radi hibene proposti. Bukovoditelji područne banke d Italia u Kremoni, bio je obuzben da je oteo 20.000 lira. Zastupnik Cavallini, koji bijaše za teške prevare okrivljen, begom izmakne sudbenomu progovstvu Bivi zastupnik Sigismond i, čuvar arhiva državne odvjetničke komora, i druge visokopoložene osobe u Firenji biše osuđene radi patvarjena mjenica i izkrvjenja jedne dokaznice. Tekom je dne same gođine tri zastupnika Colocci, Sigismond i Pavallini zamjenije zastupničku stolicu za

obuzeničkom klopom. A ovim nije sve svršeno; jerbe u Luceri bivši zastupnik Modiglioni stoji pod obuzbuom, da je podmicao kod izbora; a u Teramu je kotarski predstojnik Penal obuzben u ubojstvu. U Milanu pako zapleteno je u raznih postupcima mnogo rođoljuba i svoje rođoljuba.

Viching redi vivus. (Sliedi.)

Dokazasmo mu ovo, da smo ehvatili kako i svi, koji su dobre volje, smisao, duh Barilolini ev i opećajemo, da nije častno osobite ne po jednog svećenika ne osvrtati se na dokaze i rieči kardinala, prefekta sv. Zbora za obrede, koji piše, da po višem nalogu razjasni jedan javnu povelju sv. Oca. Slobodno je svakomu iznieti svoje protudokaze u jednom historičkom pitanju, ali ne smije zlorabiti njegovo ime, da brani kakvu tezu, o kojoj se znađe, da je u opreči s nasjenjem, koje je on usvojio na podlozi najnovijih znanstvenik rezultata. Gori navedene rieči u drugom prigovoru, jesu rieči: Hrvate: Račkoga i premda ih je Barilolini na talijanski preveo, te ih prisvaja, oni ostaju uvijek porođ Račkoga ima. Vi ste pako, per essere più creduti u njih paripa od mezdana (cavallo di battaglia), oklivi g šarenimii ćapraci, svjetlimi uzdami i crljenjem sedlom sa laštećim se grbom kardinalskim, te nudjate pod cimerom kardinalskog kloubka neopoznom čitateljstvu zastarjela robu, koja je dandana izgubila svaku vrijednost. Vaš „studioso e coltissimo giornano“ iztoać će i to danas sutra kao „principio del decano Pesante“, ali ozbiljni kritici će znati, kamo spada staro, otupjelo i zardjalo oružje t. j. u ropartarnicu medj „ferro vecchio“.

4 Nadalje, što se tiče činjenice, da je sada već pokojni kolega Pesantov bio upozorio jednog od naših, kako g. Pesante navajda, ducitno izvrća stare izprave i da je poručio itamou po jednom živućem plovanu porečke biskupije onda, kada je izšla njegova „Liturgia Slava“, neka ne povjeruje slipeo onim njegovim citatov, nego neka svaki sravni sa izvornikom, to je bez osude živa istina. Tu se mi ne pozivljemo na „testes dormientes“, nego na „deus još hvala Bogu živa svećenika, pa uzhtije i g. Pesante, moglo bi jih se još izpitati „ad perpetuam rei memoriam“. Da bude jasnije reći čemo, da je jedan od ovih bio pohodio toga Pesantova kolegu, da ga našao, gdje se bavi pitanjem o sv. Mavru. Ovaj mu pročita, kako je g. Pesante navajdao jednu staru povelju, a onda mu pokaza izvornik, te ga upozorio recimo na netočne navode, ali da ne može s tim u javnost po želji svoga poglavara, koji je dakako imao svojih dobrih razloga, da se za stvar zauzme. I mi ne bismo bili s ovim na bubanj, da nismo izazvani i da nismo osvjedočeni, da jesu za neke neobhodno potrebna „argumenta ad hominem“.

5. U petom prigovoru br. 126. „Eco del Litorale“ tuži se g. Pesante, da se mi pozivljemo najk kao bivšeg biskupskog kancelara glede dopisivanja blage uspomene biskupa Dobrije o pretkajuju hrvatskog rituala, jer da to ne spada u njegov „assunto del 1893.“ i da „dal 1867 in poi per parte degli organi competenti non venne fatto alcun passo per rendere glagolita la liturgia nelle chiese dell'Istria“. To će reći natezati rieči i stvar izvrćati, jer se mi ondje nismo ni pošto osvrnuli na njegovo djelo „di co scienza.“ „La Liturgia Slava“ od g. 1893. nego začudjeni, da se u porečkoj biskupiji danas zabranjuje hrvatski ritual u obće stari i na novo izlani po Propagandi, mi se pozvasmo na njegovo svjedočanstvo, koje se stvar usimata u Foreću prije nekoliko godina. Ondje smo iztaknuli, kako je i u onoj biskupiji bio od vajkada u porabi hrvatski ritual i kako je dekan kaptola puljskoga Juraj Maradić još g. 1862. uvidio potrebu, da za porabu dušobrižnoga svećenstva one i „mejskih nami Biskupijah Hrvatskih, Slovinskih i Italijanskih“ tiska u Bnech odobrenjem crkvene oblasti svoj „Conforto degli agonzanti in due volami il primo cioè in lingua latina (pretkano iz Rimskog ritual) ed italiano ed il secondo in lingua Illirica“, ili pravo: „Pochripljenje umirajućih... u zaglik hrvatski, iliti slovinski“. Ni g. 1857. nije trebalo a ni danas ne treba, da se ondje tobož na novo urade liturgija u staroslavenskom jeziku, nego samo, da se po naredbi Benedikta XIV. „Ex pastoralis muner“ od 15. kolovoza 1764. odstrane zloporaba i uznova jur od starodavnosti uvedeni i obsteođji jezik u naših crkvah. Mi smo se svjegli iz pomenutog dijela g. Pesante, što on danas o stvari drži, al dvojimo

jako, da li zbilja „i ricordi del cancelliere vescovile di 23 anni addietro non sono tali da poter impressionare l'attuale decano capitolare.“ Doživjismo žalostnih primjera iz izvješća porečke sabora znamo, da je jedan plovani porečke biskupije pod pokojnim Dobrićom, dokle bijaše u jednoj župi, pisao naša imena, kako treba hrvatskim pravopisom, ili kako se veli „colle pipe“, dočim je „kasnije kad je postao kanonikom svagdje precrtao „pipe“ i drugim crnilom i svakomu č na svršetku dođao talijanski h (ch).

Mi dakako ne kažemo, da je i g. Pesante prezivio sličnih metamorfaza i da je on kao „arundo vento agitata“, ili bamoljetar, koji sada kaže vedro, sad maglovit vrieme nadeć vanjskog tiaka, nego smo ipak željeli, da od njega čujemo; kako se je ondje prije sudilo o stvari, al o nam ostao držan odgovor. Što se njega smoga tiče, iztaknuli smo mu u obćenitomu dijelu nekoje, ali ne sve netočnosti u tom pogledu.

6. U zadnjem prigovoru na naše opazke pokazao se je upravo g. Pesante ono, što jesu: Na našu opazku, da on premda imaše pri ruci barem Račkoga (str. 419) slededi po svoju, kad mu bijaše u prilici Ginzela, koga je zavéo Assennati, nekim osobitim zadovoljstvom kudi i udara po sv. Gorazdu kao šizmatiku, ne pozivjući ih ne obraznuć se na historiju. (Cf. Vascotti-Hrast: Hist. Eccl. Edit. III. Gorizia 1873. T. I. pag. 400 et seq.)

Tu sam g. Pesante velikodušno izpovjeda, da se je dao zavesti od Ginzela, uzav Gorazda i Klemenata za jednu, mjesto za dva različite osobe, te bi hotio, da popravi on svoju izjavu od 1893 (str. 35) „ma adattandosi... e alla negazione dei Bulloque“, kojom je sv. Gorazda i ostale učeničke sv. Metoda hio krtisti šizmatički, jer sam navajda, da je tu rieč dodala vjerizpovijedi i sama rimska crkva tekav u XI. vieku. Mi primamo do znanja ovu njegovu izjavu, ali mu samo opazamo, da ne bi bio ni g. 1893. pogtiesio, kad bi bio prolisio Račkoga. Što veli, da nije našao na navedenom mjestu u Vascotti-Hrastu na ime sv. Gorazda, to je, recimo tako, jako navaen izgovor, jer smo mu mi onim citatom, kako se vidi samo na taktunli, da ne pozna historiju, pa nek ju pročiti; buduć da još u ono dobi, kad su bili protjerani iz Moravske učeničke sv. Metoda, ne bijaše došlo do potpunog razkola medju iztočnom i zapadnom crkvom, već da je bio „extinctum funestum ecclesiae schisma“, koji bijaše tek ar. XI. stoljeću „resuscitatum“ pod Mihovitom Caerularijem, pa, da s toga pravi historik nije smio ni pomisliti, da bi bio onda sv. Gorazd postao šizmatikom. Naša opazka, da pogleda takođerj o istoj stvari „Nic Nilles S. J. Kalendarium manuale, Oeniponti 1896. T. I. p. 458.“ opeta je zavela temeljitog historika g. Pesante, koj ima još „altri testi di storia ecclesiastica, né sono pochi, da me consociuti“, jer ne bi znali čamt se u našem pitanju pozivlje na rieči Testi-a: „Il papa (Adriano II) gridò invocato la Bulgaria rimase sotto la giurisdizione del Bizantino“. Da je pročitao i samo blaženoga Račkoga (str. 253.), znao bi, da se onda nije radilo o kakvoj izmi nego jednostavno a to, dali crkva Bugarska podpada pod jurisdikciju patrijarke carigradskoga ili zapadnoga (rimskog pape) i što da po tom imenjeju pastire onog crkvi. Nu g. Pesante dosljedan kako uvijek (naturnam si vis expellere farca etc.) hvata se i tuj za kvaticu, te protivta poznatiji istini razečnu i izvrćajucd rieči prof. Nilles-a „schismate post morte Prof. extincto (891) universa ecclesia graeca deinceps latinae ecclesiae unita mansit usque ad Nicolaum Caerularium, et nominatim ecclesia bulgara cum latina adeo arte conjuncta, ut reges seu Tsari Bulgariae hujus periodi omnes fuerint autoritate Romani Pontificis coronati“ — hio bi na svi sili od „santa Gorazda i drugova napraviti šizmatike ili bar potamniti njihovu ortodoksnju, ved: „ma fra l'885, o al più l'886, in cui Gorazo riparò tra Bulgaria e l'891 ci corrono alcuni anni“, a zné zna kao historik, da je kako ga či Vascotti-Hrast (l. c.) car Lav VI jur g. 886. „Photium e sede Constantinopolitana protinus extirpavit et in monasterium Armeniae Bndri relegavit, ubi a 891 obavit“, pa da sa padom Fotija namah osvaula crkvi bolja vremena i da Bugarska nije te nije podnipošto bila u oio doba razkolniska, a ako vi znate bolje — fuori colle prove! —

Da je pred Pesante 1893. nekim za dovoljstvom udarao po učenjih sv. Metoda kao šizmatičkih, te ondje ual oseblni tom, kojim piše na navedenom mjestu, svjžuć riehama onako na vjetar bacenim i

ne osnovanim: „e donde si bandì la latina ivi subentrò in gran parte col rito greco lo scisma“. Na str. 99. gdje govori „di conquiste gorazziane“, podsjeća nas na onaj posebni naziv, koji je neki bezbočajce rabio proti katolikom „Paulini, Petrini“.

U iste diple sa Pesanteom gradi Dr. Benussi, na koga se oslanja njihov vriedni učenik Satola, koji u svom remek-djelu (str. 24.) veli o učenicih Metodijevih, prirudjenom mu tučnoću a teološkiih stvarih: „acciaci dal paese, dove taro rifugiarsi in gran parte fra i Bulgari, dove con sorprendente facilità (sic!) abbracciarono lo scisma greco intorno alla processione dello Spirito Santo“.

Perć se od ljjage g. Pesante upada nadalje u drugu netočnost, te nam dokazuje opeta svoj testimonium o dubokom teološkom znanju.

On veli pozivjuć se na Hurterovu dogmatiku: „ognuno sa che soltanto le canonizzazioni solenni della Chiesa appartengono al campo della fede“ a ne zna da „non semper observantum fuit idem ritus et forma solemnitatū“ te da „antiquitus plurimi sancti antoni Episcoporum et populorum consensu tales declarantur et colubantur“, kao što ni svi apostoli ni drugi sveti od starine nisu bili „solemniter“ kanonizirani, kako bi hio g. Pesante. Propočamo mu, da pročita u tom pogledu Ferraris: „Bibliotheca Canonica sub voce: Cultus Sanctorum.“)

Nada sve njegov „finis coronat opus“ kad veli „ma un libro del Rački di per lo meno 419 pagine non F ebbi nè l'ho tra mano e se pur a pag. 35 del mio libro e forse altrove lo nominai, lo feci citando altri, p. es. il Ginzell, di cui rivelevai ciò che esso affermava e sostiene.“ U istinu na str. 85. razpravlja o dvima listinová popa Stjepana pak na str. 36. donšva jedan navod Račkoga bez daljnje oznake, pozivjuć se na Ginzela str. 9 i 63-67, rek bi kad je to on donšva. Al g. dekané Pesante i Ginzell je izdao svoje djelo u Ljutomjerku 1867, koje bi jednostavno pretiskano g. 1861. u Beču kod Braumüllera, tako da on nije mogao spominjati „Viek i djelovanje sv. Cirila i Metoda“ od Račkoga iz g. 1859. dočim se ovj sam vise puta osvrće na Ginzela, te ga pobija, a pak u cijeloj knjizi Ginzellovoj mi nismo našli, da bi on gdje i spomeno Račkoga. Onaj vaš navod Račkoga znate od kuda je gosp. Pesante? Vi ga uzeste iz razprave Račkoga u XII. knjizi „Starine“ od g. 1860 str. 210, koju ste bili dobili iz Zadra na posudu.

Kad velite, da niste imali pri ruci Račkoga: „Viek i djelovanje sv. Cirila i Metoda“, mi Vas pitamo, ne poznate li ono knjigu u polj na vezanu što vam ju, bio poslao vaš pl. kolega ad Lavsku zvizde iz Zadra, koja ima na naslovnoj stranici modrom oljovkom zabilježeno br. 33: i pečatom od gume mladrosti utisnuto ime „P. Hieronymus Joannes Malešić Terhariaus Regularis“? Al g. dekané Pesante! non novi hominem? non F ebbi tra mano! Vi sam znate i čitateljstvo neka sudi kako se nazivlje i za kakova se drži onoga čovjeka, koj poriče, nieće jednu činjenicu, za koju mora da zna!... mi Vam toga nećemo kazati, već vam šaljemo naš s Bogom!

*) Romae ex Typ. Polygl. S. C. de Prop. Fide 1895-1892 T. II. p. 811 et seq.

I z k a z

prinosu na ravnateljstvu „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru tekom mjeseca novembra tek gođ.

- Uprava Narodnih Novina. Zagreb pripisilje svotu od . . . f. 43.40
- Veljačasti gosp. Fran Anakovič, župnik u Privlaci pripisilje svoj mjesecn. prinos za studenti f. 1.—
- Muč. gosp. Dun Ante V. lario — Rieka, pripisilje sakupljenih pogdići: Vlaka Stipanović u kudi gosp. Vlaci V. čerine pomor. kaptetana u Dragi-Sporerovo . f. 6.45
- Gosp. R. K. Jeretov — Zadar pripisilje čekovnom doznačnicom po njem sakupljenih a putem „Narodn. Lista“ unislih tekom mjeseca listopada u Dalmaciji . . . f. 70.27
- Gosp. Dr. Andre Stanger — Vološko predaje primljenih od: a) D. Benka iz Petrinje sabranih u druztvu . . . f. 1.—
- b) gosp. Nikola Dončićev, učitelj u Krizišću, sabranih u svešelo-hrvatsku . . . f. 3.21
- c) vlić. gosp. K. Modrićna, župnika u Dolu — hry. primorje, sabranih kod njegova

stola uz poklik „jednokr-
noj braći iz ljubavi u po-
moć“ f. 6.90

Gosp. R. K. Jeretov — Zadar,
dostavlja checkovnom polo-
žnicom svoj mjesečni prinos . . . f. 1.—

Gosp. Dr. Dinko Vitezij predaje
iznos legata blagopok. župnika
Stj. Skutnje f. 100.—

Te nadostih mu od:
Gosp. R. Milovčića iz Beča . . . f. 10.—

Gosp. M. Mandić, urednik „N.
Sloga“ — Trst, priložio je do-
bivenih od:
a) gosp. K. Petrića u Dragi,
sabranih u njegovj kući . . . f. 8.69

b) gosp. Fr. Steidla iz Siska,
sabranih medju prijatelji . . . f. 4.—

c) preostavljih od prinosa za
gosp. Vršku f. 8.50

d) svoj mjesečni prinos za Stu-
deni f. 1.—

Gosp. M. Mandić, urednik „N.
Sloga“ — Trst, priložio je prim-
ljenih od gosp. And. Babića na
Rieci a darovanih od dvojice
zavajdenih drugova prigodom
pomirba f. 2.—

Gosp. Sime Kvirina Kozulic — Ma-
filočin, priložio je sakupljenih
u Citanoci f. 8.—

Darovanih od gosp. Marka Ja-
drošića sina Petrova f. 2.15

Pri gostoljubivom stolu prigodom
ovogodišnjeg užjeg zbora kod
gosp. Antona Sterka u Varlje-
nih na počast „da himo i opat
— prvo leta — svi zdravi i
veseli“, sabralo se f. 10.—

Gosp. Josip Stanger, pravnik u
Gracu priložio je svotu, sabranu
dne 20. nov. prigodom obdža-
vanja druge redovite sjednice
hrv. akad. društva „Hrvatska“ . . . f. 4.50

Gosp. Mihovil Barbić duhovn. po-
moćnik u Pičnu priložio je svoj
mjesečni prinos f. 1.—

Čičica Šepić Jelisava, učiteljica u
Kastvu priložio je sabranih prig-
odom imendana g.djice Ka-
tinke Košak u veselom društvu . . . f. 4.20

Gosp. Dr. Ivan Pošćić — Vo-
losko, predaje:
a) sakupljenih dne 20. nov.
kod „Labinjana“ na predlog
gosp. M. Brajše, prigodom
proslave imendana gosp. Fe-
liksa Stangera f. 6.56

b) mjesečni prinos za Studeni
od:
gosp. Matka Brajše f. —.50
I. T. Tancabela f. —.50
Hrvoje Istranica f. 1.—

Čičica Emilija Osajnak, blagaj-
nica podružnica ženske u Mi-
hotićih priložio je f. 47.—*)

Listnica uredništva.
Prijatelju J. L. Sv. G. Onaj rukopis
zametnuš nam a sada nema više vrijednosti. Srdan
žan pozdrav!

Listnica uprave.
Veleč. g. V. K. u Sv. M. Još za tekuću
godinu; živili!
Veleč. g. L. H. u S. do konca tek. god.
koče se još for. 2.50.
Gosp. R. B. Podvezica: g. M. S. H. du-
guje do 31/12/97 for. 2.

Oglas natječaja.
Na mjesto občinskoga kanceliste
kod glavarstva u Voloskom. Plaća iz-
naša for. 45 mjesečno posticipatno pla-
tivih. Zahtjeva se poznanje jezika hr-
vatskoga kano uredovnog i uz to hr-
vačkoga i talijanskoga. Molbe imaju
se poslati ravno občinskomu glavarstvu
u Voloskom do 31 tekućega mjeseca.
Glavarstvo obćine.
Volosko, dne 12. decembra 1897.
Dr. Stanger
načelnik.

Nudja se pošiljke pet kilograma
po pošti: kava, ulično ulje najbolje
vrsti i svakojaka kolonijalna roba.
Prodaja se također na debelo. Kava
od 1 for. do for. 1.80.

Giovanni Battistella
Trst.

P. n. gg. članovom Matice Hrvatske.
Čast mi je, da upozorim p. n. gg. po-
vjerenike i članove „Matice Hrvatske“, da će
knjige „Matice“ za god. 1897. biti deskera
gotove i da se iste ukusno vezane mogu i ova
godine u mene naručiti.
Vezovi „Matičinih“ knjiga vrlo su ukusni
i originalni te odgovaraju svim zahtjevima
modernih knjigovezke vještina.

Cjene vezanih knjiga:

1. Kučera: „Vrieme“	for. 70 nč.
2. Kralj: „Bribirski knezovi“	50
3. Plater: „Njemačka knjizevnost“	50
(Slike izsvjet. knjiž. V.)	50
4. Turgenev: „Lovačka bijeske“	40
(Slike knjiž. V.)	40
5. Šessa: „Sabrana pripovjesta“	40
6. Stenzak osmi	40
7. Fürst: „Kraljević Radovan“	80
8. Osmar - Aizl: „Bez svrha“	80
9. Trešić-Pavičić: „Car Simon“	80
10. Nava: „Drie pripovjesta“	80
11. Leskavar: „Sjeme ljubavi“	80

Ukupno 4 for. —

Prievodi grčkih i rimskih klasika:

1. Cezar: „Galaki i gradjanski rat“	for. 30 nč.
2. Platon: „Xenophon: „Symposion“	80

Hrvatske narodne pjesme:
„Junačko pjesmo“ knjiga II. for. 80 nč

Pošto mi je slavni odbor „Matice Hr-
vatske“ povjerio i ove godine odpremu „Ma-
tičinih“ knjiga, to ću vezane knjige zajedno
s drugim knjigama priložiti p. n. gg. po-
vjerenicima „Matice Hrvatske“.

Budući da je uprava „Matice“ zabav-
ljena mnogim drugim poslovima, ne može da
preuzme još i naruče vezanih knjiga, upo-
zrujem p. n. gg. članove „Matice“, da se
vezane knjige mogu samo u mene naručiti.

Umoljavam najljubidnije ovim putem p.
n. gg. članove, da mi što prije izvole pripo-
slati svoja cijenjena naručba kao što i pri-
padajuću svotu poštanskom doznačnicem
jer u inakom slučaju neću moći naručbu
efektuirati.

U Zagrebu, mjeseca prosinca 1897.
Ivan Schneider
knjigoveza „Matice Hrvatske“
Frankopanska ulica br. 4.

**Na prodaju
grede i dužice.**

Podpisani javlja ovim sl. obćinstvu, osobito
graditeljem i bačvarom, da ima na 'pro-
daju:

1) 1000 komada gredah
svake debljine i duljine uz veoma nizke
ciene. Grede jesu jelova i smrikove

2) Dužica za bačvare
smrikovih i jelovih svake vrsti.

Naručbe prima ustmeno i pisмено
Anton Medvedić
trgovac lesom
Kluzna (Istra).

Dobro vino.
Lanjske godine kad je bio prvi
tečaj za konobare i vinogradare pri
c. kr. kemično-gospodarstvenoj poku-
snoj postaji u Spljetu, uhvatio sam
zgodu, da mu prisustvujem željom, da
upoznam raznovrstna vina, i da ih
znadem analizirati, i čista u trgovinu
turiti, te time koristiti trgovcu a oso-
bito dalmatinskom vinogradaru.

Dakle tko želi nabaviti dobarog vina
neka se obrati pouzdano na
Stjepana Dučića
Bursje na Hvaru (*almacija).

Železnato vino
prečišćenoga, zanesljivoga
učinka, ima v sebi lahko
prebavljiv železnat preparat,
kateri učinkuje pri slabos-
nih, na pomanjkanju krvi
in na živih trpčih osobah.
priporočljiv posebno tudi za
slabotne, blede otroke.

Deset gramov tega preparata ima v sebi 25 miligramov
železnatoga kiselika in 10 miligramov kiselika iz sklopo
kiselikoga drvosa.

Lekarnar Piccoli v Ljubljani jamči za
kvaliteto sestavo, potrjeno po kemični raziskavi dr.
Nagerja v Frankobrodu na Gori in prof. Balt.
Knapitscha, zapričevalnega sodnijskoga komis.
v Ljubljani

Stokletica lajska pol litra, vred 1 gld., 4 polliterke
stokletice 3 gld. 60 kr., dranko s poštinno vred 4 gld.

Prave brnske suknene stvari

Jedan ceupen	for. 3-10 iz dobre	parve
3-10 m. dug, do-	4-10 iz dobre	svije
statan za muž-	6-8 — iz bolje	vme
ko odjele stoji	7-75 iz fina	
samo	9-10 — iz najfinije	
	10-50 iz još finije	

Jedan ceupen za crno salonske odjele for. 10.
Tvari za gorajo kaputa, Redon, Parvulone,
Dankings. Tvari za države i knjižničke št-
navnike; najfinije Kammgarne i Cheviote itd.
razališe iz izvornike cijene kao čvrsto, solidno
i vrlo dobro pomate

**Skladiste tvor-
ničkog sukca Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzroci hadava i franso. Pošiljka vjeras uzorko.
Pozor! P. n. obćinstvo upozoruje se oso-
bito na to, da stoji stvari mnogo manje, ako
se ih izravno sarudi nego li one, koje se poru-
dovanjem trgovca nabavi. Trdka Kiesel-
Amhof u Brnu rasališe sve stvari
uz prave izvornike cijene bez odbitka, što ga daju
krojačima, koji ikodi silno privatnim strankam.

**Tko pije
Kathreiner-
Hneippovu sladovu kavu?**

Svaki
tko ljubi tečnu kavu a prihediti hoće i
zdravije načuvat.

Sve strojeve za poljodieljstvo i vinogradarstvo
Cjene iznova snižene

PREŠE ZA GROŽDJE, DIFERENCIALNI SUSTAV.
Ovaj sustav preša ima najveću čistajuću moć
od svih drugih, ma kojih mu drago bilo preša.
Preše za masline, hidrauličke preše, štr-
caljke proti peronospori, Vermorelov sustav;
ove moje štrcaljke su poznate kao najbolje i naj-
jeftinije: automatične štrcaljke: mastilnice sa spr-
vom za muliti jagode, preše za sieno, triere itd.
tvori u najboljem proizvodu
IG. HELLER, BEC
II/2 PRATERSTRASSE 49 — Cienike i svjedocbe gratis! — Traže
se zastupnici! Čuvati se kontrafacija!

**Povlaštenu ured za putovanje po Austro-Ungariji
i po inozemstvu**
ALOJZIJ MOZETIĆ
TRST — Piazza dei Negoizanti br. 1. — TRST

Povlaštenu ured za putovanje po Austro-Ugarskoj te inozemstvu,
posreduje putovanja u Aziju, Afriku, Ameriku i Anstraliju, te po
cieloj Evropi, zastupa najbolja parobrodarska društva, posreduje
kod osjeganja proti nezgodama, uz bezplatnu poduku toliko pismenu
kao ustmenu u svim mogućim putnim prigodama; jamči najniže
ciene i najbolju poslužbu.

Tiskarna Gutenberg
Aljalka ces. kralj. univerzitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBTNE IN CONTO - KNJIGE
sistem „Patent Workmans Chicago“
Različni vrsti — Knjigovestvo.
priporočuje se za prijane naruče sa sadržinom primerom i cenom postrežbe.
Izdelovanje vaskovrstnih tiskovnih kakor: časnikov, razstvarov v svakem obseju, brošev, plakativ
cienikov, računov, memorandov, okrožnih, papirja za vliste in zavilkeve 2 napisev, malenih listkov
jedilnih list, pavilni itd. itd. — Bogata zaloga glavni: Costa-Corrent-knjig, Zaldi-Centi, Faktura
Debitorov, Creditorov, Cassa-knjig, Strazza, Memorala, Journalov, Prima-nota, odpravni, mesinhih
časov-zapadnih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potom različenega (črtanega
papirja, Costa-Corrent, avilnoga papirja za kopiranje, listov iz kavčoka za kopiranje, skledo iz
cinka za kopiranje itd.

Za naruče in nadaljnje pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika
Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Via delle Acque 5 Trst

Skladističe pokucstva
tvrdke Aleksandra Levi Minzi
Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1
Skladističe pokucstva i tapetarije svakojakih nacra iz vlastite radio-
nice. Bogato skladističe zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje
se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.
Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Tiskarna Dolbre u Trstu